

**Frederiksen:** Det ærede Medlem, der nys talte, har vistnok ikke lagt Mærke til, at dette Lovforslag, har været for før. Ifjor, da det blev indbragt af mig og et andet Medlem, blev det motiveret, og den væsentlige Del af den Motivering, som vi mente burde gjøres gjældende i Thinget ifjor, tillod jeg mig at gjentage, da jeg indbragte dette Forslag i Aar; jeg er ikke vis paa, om ikke ogsaa dette er indgaaet det ærede Medlem. I denne Motivering var der, hvad det ærede Medlem saaned, der var i det Mindste et Bidrag til Besvarelsen af, hvorfor jeg anser denne Afløsning for at være af Bigtighed for Almenvellet. Vi have jo saa tidt og ofte havt, for Afløsning af saadanne offentlige Byrder, af Byrder, der ere uafsløselige, og det er vist almindelig anerkjendt her i Salen og i Nagsdagen i det Hele, hvorfor det er af stor Bigtighed, at saadanne Byrder kunne afløses. Dels er det smaa Byrder, der hvile paa Eiendommene, som allerede paa Grund af denne deres liden Karakter ofte er langt uhenfigtsmæssigere end andre Prioriteter, dels er Tillaidsen til at afløse dem det Samme som at give en stor Opfordring til Sparommelighed for mange Mennekter, og endelig medfører Afløsningen i det Tilfælde vistnok tillige en hel Del Fordele af særegen Betsaffenhed. Jeg vil ikke tale om den ubestemte Natur, som Afgifter, der bestemmes efter Kornværdien, have, og som ofte er temmelig ubehagelig for dem, der skulle yde saadanne, og ofte ogsaa er det Modsatte af behagelige for dem, der skulle modtage dem. Jeg tror, at de fleste Folk ville foretrække, at saadanne Byrder ere bestemte i faste Summer. Naar det ærede Medlem syntes at antyde, at dette var en Lov af særegen Betsaffenhed, saa er den jo i Virkeligheden endog mindre indgribende i Eiendomsretten end Afløsningen af Høveriet og tidligere mere gjennemgribende Forandringer af Tiendens Natur eller andre lignende Forhold. Men hvad jeg navnlig vil tillade mig at fremhæve, og som ogsaa indeholder en tilsvarende Betsarelse overfor det ærede Medlem paa, hvorfor vi særlig have taget denne Byrde for, og som jeg, hvis jeg ikke meget feiler, meget stærkt gjorde gjældende ved dette Forslags Forelæggelse i Aar, er, at vi slet ikke kunne tænke os Tiendeforholdet ordnet, naar vi ikke tage det for paa een Gang, det vil sige ved Statens Mellemkomst, ved en almindelig Expropriation. For Ingen er dette mere vigtigt end selve Tiendeieren; netop han kan ikke staa sig ved, at den ene Mand afløser Tienden, medens Naboen ikke gjør det, han kan ikke staa sig ved at modtage mange smaa Kapitaler, medens den største Del af hans hele Eiendom maaske staaar uafsløst. Det er væsentlig netop for ham henfigtsmæssigt, at Sagen tages for i det Hele, naar den skal tages for, men det er ogsaa væsentlig af den Grund, at dette saaledes maa tages for i sin Helhed, at, naar man gaar ud fra den Forudsætning, at Tienden skal

afløses, saa er der ingen anden Vej dertil, end at Staten griber til. Ved andre Afløsninger, ved Afløsning af Byrder, der hvile paa enkelte Eiendomme, som f. Ex. almindelige Arvefæsteafgifter — skjøndt jeg vil indrømme, at det er meget tvivlsomt, om man ikke ogsaa her burde skride til Afløsning — er der dog den væsentlige Forskjel, at naar begge Parter finde det henfigtsmæssigt at forandre Forholdet, kunne de gjøre det, men anderledes forholder det sig her, hvor man fornuftigvis ikke kan faae Forholdet ordnet, uden hvor Alle følger ad, saaledes at der paa den ene eller anden Maade bliver en tvungen Afløsning, at i det Mindste et Flertal af dem, der ville afløse, maa have Ret til at forlange det. Vi tro nu at kunne foreslaa noget meget henfigtsmæssigt. Naar nemlig Staten griber ind og tilbyder sin Mellemkomst ved Itag at afløse med Obligationer, naar Tiendeieren forlanger det, saavel som ogsaa, naar en enkelt Tiendeier forlanger det, tager mod Afløsning fra ham, bliver det, naar det fra en af Siderne ønskes, muligt at foretage en saadan Forandring, selv om det ikke ønskes af selve Majoriteten, som man ved tidligere lignende Leiligheder har forudsat. Vi tro, at den hele Fremgangsmaade, vi have foreslaaet med Statsobligationer, er ganske overordentlig heldig. Fremdeles har jeg tilladt mig som en særegen Grund, der i høi Grad gjør sig gjældende ved Tienden, at henvise til den historiske Oprindelse. Ingen skal mere end jeg anerkjende, at Tienden ikke er nogen Skat, men en Byrde af privatretlig Karakter, ikke væsentlig forskjellig fra andre Prioriteter, der hvile paa Eiendomme. Det er i Overigt Noget, der ofte bestrides, og en ny Grund til at ordne Forholdene kan derfor hentes fra Befolkningens mindre klare Opfattelse af Forholdet; der fremsættes jo ofte særegne Fordringer om at stille Tienderne lige og lignende, og naar der skulle komme bevægede Tider, kan det gjøre sig gjældende her, som det har gjort sig gjældende andetsteds. Netop for dem, hvem det er om at gjøre om at bevare Eiendomsretten, maa det af Betydning til Befolkningens mindre klare Opfattelse af Tiendeforholdet være overordentlig vigtigt at faae det ordnet i rolige Tider. Jeg bemærkede, at en særlig Grund til at ordne Forholdet, var dets historiske Karakter. Nu er Tienden en privatretlig Byrde, faktisk en Prioritet; men man kan ikke vel indgaa at tage Betydning til den Maade, hvorpaa den er bleven til, navnlig fordi det ligger i Forholdets almindelige Karakter, at Byrden hviler paa en Mængde Mennekter til Fordel for nogle Enkelte. Det er væsentlig ogsaa af denne historiske Grund, at det, som nys bemærket, bliver nødvendigt, naar man vil have Forholdet ordnet, at tage det Hele for, og set paa denne Maade opstaar der en ny Berettigelse for Staten til at gribe ind. Naar det ærede Medlem har tvivlet om, at Forslaget tilbyder fuldstændig Erstatning, skal jeg henvise til, at ved den tidligere